

JURK

Juridisk rådgivning for kvinner

Familielivet

Polsk

www.jurk.no

SŁOWO WSTĘPNE

Niniejsza broszura dotyczy spraw powiązanych z życiem w rodzinie, czyli tematów ważnych w życiu dzieci i rodziców.

Broszura przedstawia zarys praw i obowiązków związanych z przedszkolem, szkołą i świetlicą szkolną. Prezentuje ona także informacje związane z wychowaniem dzieci, zakresem pomocy świadczonej rodzinom przez Służbę Ochrony Praw Dziecka, pomocą finansową dla rodzin oraz opieką zdrowotną nad dziećmi.

Broszura ta została opracowana do projektu Ambasadorzy Prawa [Jussambassadør-prosjektet] prowadzonego przez JURK. W jego ramach wolontariuszki z polskich i tajlandzkich stowarzyszeń kobiecych, po przejściu przeszkolenia w zakresie ważkiej tematyki, przekazują dalej wiedzę kobietom ze swojego otoczenia. Broszura jest dopasowana do prelekcji wygłaszanych przez Ambasadorów Prawa. Można ją też czytać bez wysłuchania prelekcji.

Projekt Ambasadorzy Prawa jest finansowany przez Główny Urząd ds. Integracji i Wielokulturowości [Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)]. Dziękujemy za środki, jakie otrzymujemy na prowadzenie kursów i opracowywanie broszur.

Dziękujemy także naszym Ambasadorom Prawa – wspinałemu zespołowi kobiet wykonujących tak ważne zadanie. My, pracownicy JURK także mnóstwo się uczymy poprzez pracę z Ambasadorami Prawa.

Jeśli po przeczytaniu broszury będziesz mieć jakieś pytania, możesz skontaktować się z JURK lub którąś z instancji pomocowych, o których piszemy w tej broszurze.

Broszura wydana jest w norweskiej, polskiej i tajskiej wersji językowej.

JURK zastrzega możliwość wystąpienia zmian w przepisach w okresie po publikacji broszury.

Oslo, sierpień 2021.

Veronika Wiese, radca merytoryczny

JURK (Poradnictwo Prawne dla Kobiet [Juridisk rådgivning for kvinner]) udziela bezpłatnych porad prawnych wszystkim osobom definiującym się jako kobiety. Więcej informacji o nas znajdziesz na stronie internetowej: www.jurk.no

Możesz też do nas dzwonić na numer 22 84 29 50 lub wstąpić do nas, nasz adres to: Skippergata 23, 0154 Oslo.

Zawsze możesz nam przesłać swoją sprawę elektronicznie! Można to zrobić na stronie www.jurk.no → «Send oss din sak!» [Prześlij nam swoją sprawę!]

SPIS TREŚCI

1.0 WSTĘP	5
1.1 Cel opracowania broszury	5
2.0 PRZEDSZKOLE	5
2.1 O przedszkolu	5
2.2 Zajęcia w przedszkolu	6
2.3 Prawo do miejsca w przedszkolu	7
2.4 Opłata od rodziców	8
2.5 Język w przedszkolu	9
2.6 Dzieci i rodzice mają prawo wyrażać własne zdanie	9
2.7 Przedszkole nie może dopuszczać do bolesnych przeżyć	10
2.8 Kiedy przedszkole musi zgłaszać sprawy do Służby Ochrony Praw Dziecka	11
2.9 Skarga na przedszkole	13
2.10 Pytania o przedszkole?	13
3.0 SZKOŁA	14
3.1 O szkole	14
3.2 Prawo i obowiązek uczęszczania do szkoły	15
3.3 Bezpłatna szkoła	16
3.4 Prawo do nauczania specjalnego	16
3.5 Nauczanie uczniów należących do mniejszości językowych ...	17
3.6 Współpraca między szkołą i rodzicami	18
3.7 Wolne od zajęć szkolnych	18
3.8 Szkoła nie może dopuszczać do bolesnych przeżyć	19
3.9 Kiedy szkoła musi zgłaszać sprawy do Służby Ochrony Praw Dziecka	20
3.10 Skarga na szkołę	21
3.11 Pytania o szkołę?	22
4.0 ŚWIETLICA SZKOLNA (SFO)	22
4.1 O świetlicy szkolnej (SFO)	22
4.2 Płatności od rodziców	23
4.3 Współpraca między szkołą i rodzicami	23
4.4 Kiedy świetlica szkolna musi dokonać zgłoszenia do Służby Ochrony Praw Dziecka	24
4.5 Skarga na świetlicę szkolną	25
4.6 Pytania o świetlicę szkolną?	25

5.0 WYCHOWANIE DZIECKA.....	25
5.1 O wychowaniu dziecka.....	25
5.2 Pomoc wychowawcza.....	27
6.0 SŁUŻBA OCHRONY PRAW DZIECKA	27
6.1 O Służbie Ochrony Praw Dziecka.....	28
6.2 Skontaktuj się ze Służbą Ochrony Praw Dziecka	28
6.3 Co robi Służba Ochrony Praw Dziecka?.....	29
6.4 Działania pomocowe	30
6.5 Decyzja o działaniach przymusowych	31
6.6 Bezpłatna pomoc prawna w sprawach o ochronę praw dziecka	32
6.7 Skarga na Służbę Ochrony Praw Dziecka.....	32
7.0 POMOC FINANSOWA DLA RODZICÓW	34
7.1 O pomocy finansowej dla rodziców	34
7.2 Pomoc finansowa dla osób spodziewających się dziecka.....	35
7.3 Zasiłek rodzinny	36
7.4 Zasiłek wychowawczy.....	37
7.5 Pomoc finansowa dla osób samotnie wychowujących dzieci....	38
7.6 Pomoc finansowa w razie choroby członka rodziny.....	39
8.0 POMOC MEDYCZNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	41
8.1 O pomocy medycznej dla dzieci i młodzieży.....	41
8.2 Poradnia dla dzieci zdrowych.....	41
8.3 Szkolna służba zdrowia	42
8.4 Poradnia zdrowia dla młodzieży	43
8.5 Gdy pracownicy służb medycznych muszą dokonać zgłoszenia do Służby Ochrony Praw Dziecka.....	43
8.6 Kalendarz szczepień ochronnych dzieci	44
9.0 GDZIE MOŻESZ UZYSKAĆ POMOC.....	45

1.0 WSTĘP

1.1 Cel opracowania broszury

Broszura ma na celu przedstawienie ogólnych informacji z zakresu tematyki ważnej dla dzieci i rodziców.

Mimo iż staramy się pisać prostym językiem, znajdą się tu zapewne rzeczy trudno zrozumiałe. Jeśli czegoś nie zrozumiesz, możesz skontaktować się z JURK, by uzyskać więcej informacji.

2.0 PRZEDSZKOLE

2.1 O przedszkolu

Przedszkole to miejsce, w którym dzieci mogą przebywać za dnia, zanim zaczną chodzić do szkoły. Wszystkie dzieci, które mają roczek lub więcej, mają prawo do miejsca w przedszkolu. W Norwegii przedszkole nie jest obowiązkowe. Oznacza to, że rodzice mogą decydować, czy ich dzieci pójdą do przedszkola czy nie. Większość dzieci w Norwegii chodzi do przedszkola przez trzy do czterech lat, zanim zaczną naukę w szkole w wieku sześciu lat.

Zabawa i czuła opieka

W przedszkolach pracują ludzie posiadający wykształcenie odpowiednie do tego by właściwie zajmować się dziećmi. Ich zadaniem jest zadbanie o zaspokojenie potrzeb dzieci co do zabawy i czułej opieki. Czuła opieka to tkliwa troska o innych. Pracownicy przedszkoli mają również przyczyniać się do właściwego rozwoju i nauki dzieci. W ten sposób dzieci

zdobycie odpowiednie podstawy, by później dobrze czuć się w szkole.

Przedszkole ma współpracować ze szkołą w związku z przechodzeniem dzieci z przedszkola do szkoły. Ta współpraca dotycząca przełomu między przedszkolem i szkołą, czyli gdy dzieci mają znaleźć się w nowej dla nich sytuacji, ma przyczynić się do tego, by przejście z przedszkola do szkoły było dla dzieci pozytywnym przeżyciem i dawało im poczucie bezpieczeństwa.

2.2 Zajęcia w przedszkolu

Przedszkole ma dbać, by wszystkie dzieci doświadczały radości i poczucia własnej skuteczności, a to poprzez oferowanie dzieciom różnorodnych wrażeń i zajęć. Skuteczność oznacza radzenie sobie z różnymi rzeczami. Wszystkie dzieci muszą być dostrzegane i wysłuchiwane oraz być otoczone opieką dostosowaną do ich potrzeb.

Różnorodność kultur

Przedszkole jest ważną areną spotkań między ludźmi różnego pochodzenia. Dzieci i rodzice władają różnymi językami i znają różne kultury. Przedszkole ma podchodzić do wszystkich dzieci otwarcie, ciepło i z zainteresowaniem. Przedszkole ma też promować wielokulturowość i uczyć dzieci, że posiadanie różnych zapastrywań nie jest niczym złym.

Po to, by wszystkie dzieci mogły czerpać radość ze swojego języka i uczyć się pozytywnej komunikacji z innymi ludźmi, przedszkole musi mieć na względzie wiek dzieci, ich poziom sprawności, język i pochodzenie kulturowe. Komunikacja międzyludzka oznacza dzielenie się informacjami, na przykład przy pomocy języka mówionego.

2.3 Prawo do miejsca w przedszkolu

Dzieci mają prawo do miejsca w przedszkolu w gminie, w której mieszkają. To gmina musi zadbać o to, by móc zapewnić przedszkole wszystkim dzieciom. Przedszkole może być komunalne lub prywatne.

Prawo do miejsca w przedszkolu

Dzieci, które kończą roczek *przed* końcem sierpnia w roku, w którym składane jest podanie o przyjęcie do przedszkola, mają prawo do uzyskania miejsca w przedszkolu od sierpnia. Dzieci, które kończą roczek we wrześniu, październiku lub listopadzie roku, w którym składane jest podanie o przyjęcie do przedszkola, mają prawo do uzyskania miejsca w przedszkolu przed końcem miesiąca, w którym kończą roczek.

Podanie o przyjęcie do przedszkola

O przyjęcie dziecka do przedszkola rodzice muszą złożyć podanie. Najwięcej wolnych miejsc w przedszkolach jest w sierpniu, gdy najstarsze przedszkolaki zaczynają chodzić do szkoły. Rodzice mogą składać podanie o przedszkole kilka razy w roku. Można też składać podanie o przyjęcie w kilku przedszkolach jednocześnie. To gmina decyduje o terminach składania podań. Gmina też pracuje nad tym, by zaoferować rodzicom miejsce w przedszkolu plasującym się możliwie jak najwyżej na liście placówek przedszkolnych wskazanych w priorytetowej kolejności w podaniu rodziców.

Ważne, by dzieci i rodzice mieli czas na oswojenie się z przedszkolem, czyli żeby po trochu, stopniowo nabierali poczucia pewności i bezpieczeństwa w nowej sytuacji. Przejście od codzienności domowej do przedszkolnej oznacza znalezienie się w nowej sytuacji, czyli przełom dla dziecka. Często, gdy dzieci zaczynają chodzić do przedszkola, przez pierwsze dni rodzice mogą przebywać razem z nimi po kilka godzin w przedszkolu.

Dzięki temu przejście od dnia codziennego w domu do codzienności przedszkolnej jest łatwiejsze.

2.4 Opłata od rodziców

Cena	Za uczęszczanie dziecka do przedszkola trzeba płacić, ale brak pieniędzy nie może być przeszkodą w tym, by dziecko chodziło do przedszkola. Dlatego gmina bierze pod uwagę sytuację finansową rodziców, gdy ustala, ile mają płacić za przedszkole. Przedszkole jest tańsze dla rodzin o niskich dochodach.
Zapytaj Urząd Gminy	Jeśli interesuje Cię, czy możesz uniknąć opłaty za przedszkole lub płacić trochę mniej, możesz wysłać podanie w tej sprawie do urzędu gminy, w której mieszkasz. Rodziny o niskim dochodzie mają też możliwość ubiegać się o bezpłatny czas zasadniczy [gratis kjernetid] w przedszkolu. Jest to 20 bezpłatnych godzin pobytu przedszkolnego tygodniowo dla 2-, 3-, 4- i 5-latków oraz dzieci mających odroczone rozpoczęcie nauki szkolnej. Jest to opcja przewidziana dla rodzin o łącznym dochodzie rocznym poniżej 583650 kr.
Maksymal- na stawka	Opłata pobierana od rodziców za miejsce w przedszkolu nie może przekraczać stawki maksymalnej. Ta jest ustalona na 3230 kr miesięcznie. Stawka maksymalna dotyczy wszystkich rodzajów przedszkoli, niezależnie od tego, czy przedszkole jest publiczne czy prywatne.
Niższa opłata za rodzeństwo	Rodzice, którzy mają więcej niż jedno dziecko w przedszkolu w tej samej gminie, płacą mniej za miejsca przedszkolne. Nazywa się to <i>zniżką dla rodzeństwa [søskenmoderasjon]</i> . Obniżenie opłaty za drugie dziecko to przynajmniej 30 procent, a za trzecie i kolejne zniżka wynosi 50 procent.

2.5 Język w przedszkolu

Język

Wiele dzieci ma inny język ojczysty niż norweski i w przedszkolu uczy się norweskiego jako drugiego języka. Język ojczysty to język, którym mówi się w domu dziecka. Przedszkole winno wspierać używanie przez dziecko języka ojczystego i jednocześnie pracować nad tym, by dziecko uczyło się języka norweskiego.

Dzieci mogą używać wielu języków

Gdy dziecko uczy się swojej mowy ojczystej, zdobywa ono podwaliny do późniejszego nabywania wiedzy. Język ojczysty może być niezbędny do formułowania myśli i rozumienia pojęć. Dlatego osoby pracujące w przedszkolach muszą wspierać aktywność językową dzieci mówiących innymi językami, a jednocześnie pomagać im w zdobywaniu doświadczeń budujących ich znajomość języka norweskiego. Oznacza to, że dzieci mogą mówić wieloma językami w przedszkolu. Często jest tak, że niektórzy z pracowników przedszkola pochodzą ze środowisk mniejszości językowych, co oznacza, że też mają inny język ojczysty niż norweski w Norwegii.

To ważne, by dzieci były rozumiane i miały możliwość wyrażać swoje myśli; poprzez słowa, czyny i mowę ciała.

Przedszkolaki należące do mniejszości językowych nie mają ustawowego prawa do dodatkowych zajęć nauki języka norweskiego. Mimo to gminy, w których jest dużo takich dzieci, często przyznają takie zajęcia. Natomiast w szkole już przysługuje dzieciom prawo do dodatkowej nauki norweskiego. Więcej o dodatkowej nauce norweskiego w szkole przeczytasz w rozdziale nr 3.5 tej broszury.

2.6 Dzieci i rodzice mają prawo wyrażać własne

zdanie

Współpraca między rodzicami i przedszkolem Do przedszkoli chodzą różne dzieci. Pracownikom nie zawsze łatwo jest zrozumieć ich potrzeby i wiedzieć jak odpowiednio wyjść im naprzeciw. Dlatego to ważne, by rodzice i pracownicy przedszkola dobrze się porozumiewali na temat potrzeb dzieci, tak by zapewnić im komfortowy start w przedszkolu.

Zebrania rodzicielskie Na zebraniach rodzicielskich rodzice i pracownicy przedszkola winni ze sobą współpracować dla zapewnienia dobrego samopoczucia dzieci w przedszkolu. Rodzice i przedszkole mogą przekazywać sobie informacje, poznawać się i wspierać wzajemnie. Rodzicom o innym języku ojczystym niż norweski może zostać zapewniony tłumacz, gdy jest to niezbędne.

Dzieci i rodzice mają prawo wyrażać własne zdanie Rodzice dzieci chodzących do przedszkola mają prawo mówić co sądzą o zajęciach w przedszkolu i zadaniach przedszkola. Przedszkole musi też dawać dzieciom możliwość wypowiedzenia się o tym, co dzieje się w przedszkolu i o sprawach, które dotyczą nich samych.

We wszystkich działaniach i decyzjach dotyczących dzieci w przedszkolu, ważącym czynnikiem musi być wzgląd na dobro dziecka.

2.7 Przedszkole nie może dopuszczać do bolesnych przeżyć

Przedszkole ma być bezpiecznym miejscem dla dzieci. Musi pracować nad tym, by wszystkie dzieci dobrze się w nim czuły i by były wobec siebie grzeczne. Pracownicy przedszkola mają pomagać w rozwiązywaniu konfliktów między dziećmi.

Przedszkole nie może akceptować mobbingu, wykluczenia społecznego, dyskryminacji ani innych form bolesnych doznań. Mobbing oznacza przykładowo mówienie komuś przykrych rzeczy bądź bicie go czy kopanie. Wykluczenie społeczne polega na tym, że dziecko nie jest dopuszczane do zabawy czy nauki. Dyskryminacja sprawia, że nie masz tych samych praw i możliwości co inni.

Musisz zgłosić, gdy jakiemuś dziecku nie jest dobrze

Wszyscy pracownicy przedszkola muszą zwracać uwagę na to, jak dzieci czują się w przedszkolu. Muszą interweniować, gdy jakieś dziecko w przedszkolu doświadcza przykrych rzeczy lub gdy jest mu ciężko.

Jeśli myślisz bądź masz wrażenie, że Twojemu dziecku nie jest dobrze, musisz to zgłosić do kierownictwa przedszkola. Gdy przedszkole dowie się, że jakiemuś dziecku nie jest dobrze, czy zauważą to pracownicy przedszkola czy rodzice dzieci, przedszkole musi od razu zbadać sytuację. Przedszkole musi też podjąć działania zmierzające do zapewnienia dziecku dobrego i bezpiecznego środowiska w przedszkolu, gdy okaże się, że dziecko go nie ma.

2.8 Kiedy przedszkole musi zgłaszać sprawy do Służby Ochrony Praw Dziecka

Osoby pracujące w przedszkolu mają obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że nie wolno im mówić innym o tym, czego dowiedzą się o Tobie i Twoich dzieciach. Po to by rodziny mogły ufać pracownikom przedszkola, muszą czuć pewność, że informacje, jakie mu podają, nie będą przekazywane dalej.

Obowiązek zgłaszania zaniepokojenia sytuacją dziecka do Służby Ochrony Praw Dziecka ma jednak wyższą

rangę niż obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że przedszkole musi zgłosić Służbie Ochrony Praw Dziecka, jeśli niepokoi się o dziecko, mimo iż generalnie ma obowiązek dochowania tajemnicy.

Przedszkole musi zgłosić, gdy ma obawy o dziecko

Jeśli przedszkole widzi oznaki, że dziecko jest krzywdzone lub może być krzywdzone, ma ono obowiązek zgłosić to do Służby Ochrony Praw Dziecka w gminie zamieszkania dziecka. Przedszkole musi na przykład dokonać zgłoszenia do Służby Ochrony Praw Dziecka, gdy są podstawy, by przypuszczać, że:

- Dziecko jest albo będzie maltretowane, doświadcza rażących braków w codziennej opiece lub innych rażących zaniedbań opiekuńczych. Rażącym zaniedbaniem opiekuńczym może być przykładowo wykorzystywanie seksualne, okaleczanie narządów płciowych i małżeństwo pod przymusem.
- Dziecko cierpiące na chorobę zagrażającą życiu lub poważną chorobę nie jest poddawane niezbędnej terapii.
- Dziecko niepełnosprawne lub wymagające szczególnej troski nie ma zaspokajanych potrzeb pod względem leczenia lub edukacji.
- Dziecko jest lub będzie wykorzystane do handlu ludźmi.

Pracownicy przedszkola często mogą jako pierwsi zauważyć, że dziecku jest źle. Mają oni możliwość we wczesnej fazie dostrzec dzieci potrzebujące pomocy. Jeśli Służba Ochrony Praw Dziecka dowiaduje się o problemach w rodzinie we wczesnej fazie, może udzielić pomocy w sposób zapobiegający wystąpieniu poważniejszych problemów w późniejszym czasie.

**Służba
Ochrony
Praw
Dziecka** Zgłaszanie mniej poważnych obaw o dzieci wymaga od pracowników szkoły czy przedszkola uprzedniego uzyskania zgody rodziców dzieci, zanim wyślą wiadomość do Służby Ochrony Praw Dziecka.

Gdy przedszkole zgłasza swoje obawy o dzieci do Służby Ochrony Praw Dziecka, ta musi zbadać, czy dzieciom potrzebna jest pomoc czy ochrona. Więcej o Służbie Ochrony Praw Dziecka przeczytasz w rozdziale nr 6 niniejszej broszury.

2.9 Skarga na przedszkole

Skarga Jeśli jesteś niezadowolona(-y) z czegoś w przedszkolu, możesz podjąć ten temat z kierownictwem przedszkola. To kierownictwo przedszkola jest odpowiedzialne za usługi przedszkola i ma współpracować ze wszystkimi rodzicami. Jeśli chcesz iść dalej ze skargą możesz skontaktować się z pracownikiem urzędu gminy odpowiedzialnym za przedszkole.

2.10 Pytania o przedszkole?

Skontaktuj się z przedszkolem Jeśli masz pytania o przepisy dotyczące przedszkoli w Norwegii, możesz skontaktować się z lokalnym przedszkolem lub Urzędem Gminy.

Jeśli nie zadowala Cię odpowiedź z gminy, możesz skontaktować się z Urzędem Wojewody [Statsforvalteren]. Dane kontaktowe Urzędu Wojewody Twojego województwa znajdziesz na stronie www.statsforvalteren.no -> «kontakt oss» [«kontakt z nami»].

Rada Rodziców ds Przedszkoli [Foreldreutvalget for barnehager (FUG)] może również udzielić rad i

wskazówek w kwestiach dotyczących przedszkola. Dane kontaktowe i informacje o FUG znajdziesz na stronie internetowej: www.foreldreutvalgene.no/fug.

3.0 SZKOŁA

3.1 O szkole

Szkoła	Szkoła jest miejscem, w którym dzieci mają pobierać naukę i zdobywać wiedzę oraz uczyć się odpowiednich postaw, tak by mogły radzić sobie w życiu prywatnym, zawodowym i społecznym. Dzieci i młodzież szkolną powszechnie nazywa się <i>uczniami</i> [<i>elever</i>].
Zajęcia w szkole	Jednym z celów nauczania jest to, by wszyscy uczniowie doświadczali w szkole poczucia własnej skuteczności i mogli mierzyć się z wyzwaniami. Skuteczność oznacza radzenie sobie z robieniem czegoś. Uczniowie winni się nauczyć czytać, pisać, liczyć i współpracować z innymi. Winni też zdobyć wiedzę o przyrodzie, społeczeństwie, religii i poznać różne języki. Nauczanie winno być prowadzone na poziomie przystępnym dla każdego ucznia. Uczniowie, którym grozi pozostawanie w tyle za innymi w czytaniu, pisaniu lub liczeniu, winni są otrzymywać osobne nauczanie, tak by oni także osiągnęli cele edukacyjne.
Różnica między edukacją podstawową (10-letnią) a średnią	Generalnie rozróżnia się 10-letnią edukacją podstawową [grunnskolen] i edukacją w szkołach średnich [videregående skole], przy czym 10-letnia edukacja podstawowa [grunnskolen] obejmuje szczebel szkoły podstawowej dla dzieci [barnetrinn] i szczebel gimnazjum dla młodzieży [ungdomstrinn]. Szczebel podstawowy obejmuje klasy 1-7, a szczebel gimnazjalny to klasy 8-10. Uczniowie, którzy zakończyli edukację w 10-letniej szkole podstawowej, mogą podjąć naukę w

szkole średniej.

3.2 Prawo i obowiązek uczęszczania do szkoły

Prawo do edukacji i obowiązek szkolny

SZKOŁA PODSTAWOWA (10-LETNIA)

Dzieci i młodzież mają prawo do edukacji podstawowej (szczebel podstawowy i gimnazjalny), przy czym objęte są obowiązkiem szkolnym. Oznacza to, że dzieci i młodzież *muszą* chodzić do szkoły aż do ukończenia dziesiątego roku nauczania. To gmina, w której mieszkasz ma tego dopilnować oraz zapewnić dzieciom i młodzieży edukację podstawową. Na rodzicach dzieci także ciąży odpowiedzialność za pobieranie przez dzieci edukacji podstawowej i ich stawianie się do szkoły.

Generalnie dzieci zaczynają chodzić do szkoły, gdy kończą 6 lat. Uczniowie 10-letniej szkoły podstawowej mają prawo chodzić do tej szkoły, która znajduje się blisko ich miejsca zamieszkania albo do tej szkoły w pobliskim otoczeniu, która jest ich szkołą rejonową.

Pomoc w odrabianiu lekcji

Pomoc w odrabianiu lekcji w edukacji podstawowej:

Gmina musi zapewnić pomoc w odrabianiu lekcji uczniom (10-letniej) szkoły podstawowej. Pomoc ta musi być bezpłatna dla uczniów. Uczniowie mają prawo z niej korzystać, ale jest to dobrowolne. Oznacza to, że uczniowie sami mogą zdecydować, czy chcą pomocy przy odrabianiu lekcji czy nie.

To gmina decyduje, gdzie, kiedy i jak ma się odbywać pomoc w odrabianiu lekcji. Gmina może na przykład zdecydować, że pomoc w lekcjach ma być oferowana w ramach świetlicy szkolnej. Więcej o świetlicy szkolnej przeczytasz w rozdziale nr 4 tej broszury.

SZKOŁA ŚREDNIA

Prawo do

Młodzież, która zakończyła edukację podstawową, ma -

edukacji

po złożeniu podania – prawo do odbycia 3-letniej nauki w szkole średniej. Uczniowie nie mają obowiązku chodzenia do szkoły średniej. Oznacza to, że sami decydują czy chcą pójść do szkoły średniej czy nie.

To władze wojewódzkie właściwe dla miejsca zamieszkania młodego człowieka muszą zadbać o zapewnienie mu edukacji szkolnej, jeśli chce on podjąć naukę w szkole średniej.

3.3 Bezpłatna szkoła

Bezpłatna nauka

Uczniowie mają prawo do bezpłatnej nauki w 10-letnich szkołach podstawowych i w szkołach średnich.

Gmina nie może wymagać, by uczniowie lub rodzice płacili za podręczniki, papier do pisania, transport w godzinach zajęć szkolnych, pobyty w zielonych szkołach lub wycieczki, które są elementem edukacji.

Nauka w prywatnych szkołach może być odpłatna.

3.4 Prawo do nauczania specjalnego

Wszyscy uczniowie muszą być nauczani na poziomie dla siebie zrozumiałym. Uczniowie wymagający więcej zajęć edukacyjnych niż inni, czy też mający trudności z podążaniem zwykłym tokiem nauczania, mają prawo do zajęć nauczania specjalnego.

Uczeń lub rodzice ucznia mogą żądać, by szkoła przeprowadziła badania w celu stwierdzenia, czy uczeń wymaga zajęć specjalnego nauczania. Szkoła musi próbować różnych sposobów, które mogą pomóc uczniowi w nieodstawaniu od pozostałych w ramach normalnego nauczania. W niektórych przypadkach

zachodzi też potrzeba, by gminne władze oświatowe przeprowadziły rozpoznanie czy uczeń wymaga specjalnego nauczania. Jeśli szkoła i gmina stwierdzą, że jest ono uczniowi potrzebne, wymagana jest akceptacja ze strony ucznia i jego rodziców, aby było ono prowadzone.

3.5 Nauczanie uczniów należących do mniejszości językowych

Dodatkowe nauczanie j. norweskiego

Wszyscy uczniowie, którzy nie znają języka norweskiego lub znają go w niewielkim stopniu, winni otrzymać propozycję dodatkowego nauczania języka norweskiego. Dotyczy to uczniów 10-letniej szkoły podstawowej lub szkoły średniej, gdy ich językiem ojczystym nie jest norweski. Język ojczysty to język, którym mówi się w domu ucznia.

Szkoła prowadząca zwykle nauczanie ocenia, czy uczniowi potrzebna jest dodatkowa nauka języka norweskiego. Szkoła ta musi wystosować pismo, w którym podaje, do czego uczeń ma prawo, oraz jakie dodatkowe nauczanie może być mu przyznane.

Nauczanie w języku ojczystym

Uczniowie mający prawo do dodatkowych zajęć z języka norweskiego, mogą też mieć prawo do nauki języka ojczystego i/lub dwujęzycznego nauczania innych przedmiotów. Dwujęzyczne nauczanie przedmiotów szkolnych oznacza, że uczeń nauczany jest przedmiotu po norwesku i w swoim języku ojczystym. Uczeń najpierw uczy się poszczególnych pojęć w swoim języku ojczystym, a potem uczy się danego tematu po norwesku. Taka nauka ma przygotować ucznia do zwykłego toku nauczania języka norweskiego i innych przedmiotów po norwesku. Żadnemu uczniowi, który na tyle dobrze zna norweski, że może korzystać z nauczania w zwykłej formie, nie przysługuje nauczanie języka

ojczystego.

2

Uczniowie winni otrzymać dodatkowe nauczanie z norweskiego, jeśli jest im ono potrzebne. Aby zdecydować, czy uczeń ma prawo do dodatkowego nauczania języka norweskiego, szkoła musi stwierdzić, czy uczeń zna norweski na tyle, by mógł korzystać z nauczania w zwykłym trybie. Szkoła musi też stwierdzić jakiego rodzaju nauczanie jest uczniowi potrzebne.

Skarga na zakres oferowanego przez szkołę nauczania

Jeśli uczeń lub jego rodzice są niezadowoleni z zakresu proponowanego uczniowi dodatkowego nauczania, możliwe jest złożenie skargi. Skargę możesz złożyć do urzędu gminy, jeśli niezadowolenie dotyczy dodatkowego nauczania z języka norweskiego w szkole podstawowej. Gdy jesteś niezadowolony(-a) z propozycji dodatkowego nauczania norweskiego w szkole średniej, możesz złożyć skargę do urzędu wojewódzkiego.

3.6 Współpraca między szkołą i rodzicami

Szkoła musi utrzymywać kontakt z rodzicami w ramach zebrań rodzicielskich i rozmów wychowawcy ucznia z rodzicami. Rodzice muszą zostać poinformowani o swoim prawie do współpracy ze szkołą, o rutynowych procedurach szkolnych i innych kwestiach istotnych dla rodziców. Podczas rozmów z rodzicami szkoła musi informować ich o tym jak na co dzień pracuje ich dziecko oraz jak nauczyciele oceniają jego wiedzę z poszczególnych przedmiotów. Ponadto wychowawca ma rozmawiać z rodzicami o rozwoju ucznia.

3.7 Wolne od zajęć szkolnych

Pisemne

Szkoła musi szanować to, że uczniowie należą do

zawiado- mienie

różnych społeczności wyznaniowych. Na podstawie pisemnego zawiadomienia od rodziców, uczniowie zwalniani są z zajęć, które zdaniem rodziców, kłócą się z ich wyznaniem.

Uczniowie, którzy należą do grup wyznaniowych spoza obrębu kościoła norweskiego, mają – na wniosek – prawo do wolnego od szkoły w dniach, które zgodnie z ich wyznaniem są dniami świąt religijnych. Aby dzieci miały prawo do takiego urlopu od zajęć szkolnych, warunkiem uzyskania takiego prawa jest to, by rodzice zadbali o niezbędne nauczanie w okresie absencji, tak by dziecko mogło wrócić do normalnego toku edukacji szkolnej po zakończeniu takiego urlopu.

3.8 Szkoła nie może dopuszczać do bolesnych przeżyć

Wszyscy uczniowie mają prawo do bezpiecznego środowiska szkolnego. Szkoła ma być miejscem promującym zdrowie, zadowolenie i edukację. Szkoła nie może akceptować poniżania, takiego jak mobbowanie, wykluczanie społeczne i dyskryminacja. Mobbowanie może na przykład polegać na mówieniu przykrych rzeczy lub biciu i kopaniu. Wykluczanie społeczne oznacza, że dziecko nie jest dopuszczane do zabawy lub edukacji. Dyskryminacja sprawia, że człowiek nie uzyskuje takich samych praw i możliwości jak inni.

Jeśli szkoła przypuszcza, że uczeń nie czuje się w szkole bezpiecznie i dobrze, musi od razu zbadać sytuację. Jeśli stwierdzi, że uczniowi nie jest w szkole dobrze i nie czuje się on w niej bezpiecznie, musi mu pomóc i dopilnować, by stan się poprawił.

Uczniom

Uczeń, który nie czuje się w szkole dobrze i bezpiecznie,

**musi być
dobrze w
szkole**

bądź jego rodzice mogą zgłosić sprawę do Urzędu Wojewody [Statsforvalteren] po uprzednim przedyskutowaniu sprawy z dyrektorem szkoły. Wojewoda musi ocenić, czy szkoła podjęła dostateczne środki, żeby zadbać o polepszenie sytuacji ucznia w szkole. Dane kontaktowe Urzędu Wojewody Twojego województwa znajdziesz na stronie www.statsforvalteren.no -> «kontakt oss». [kontakt z nami]

3.9 Kiedy szkoła musi zgłaszać sprawy do Służby Ochrony Praw Dziecka

Osoby pracujące w szkole mają obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że nie wolno im opowiadać innym o tym, czego dowiedzieli się o Tobie i Twoich dzieciach.

Obowiązek zgłaszania zaniepokojenia do Służby Ochrony Praw Dziecka jest jednak nadrzędny w stosunku do obowiązku dochowania tajemnicy. Oznacza to, że szkoła musi zgłaszać Służbie Ochrony Praw Dziecka, gdy ma obawy o ucznia, mimo iż poza tym ma obowiązek dochowania tajemnicy.

**Szkoła musi
zgłosić swoje
obawy o
dziecko**

Szkoła musi na przykład zgłosić swoje obawy Służbie Ochrony Praw Dziecka, gdy ma podstawy by przypuszczać, że:

- Dziecko jest lub będzie maltretowane, poważnie zaniedbywane w ramach codziennej opieki lub narażone na inne rażące zaniedbania opiekuńcze. Rażące zaniedbania opiekuńcze to przykładowo wykorzystywanie seksualne, okaleczenie narządów płciowych czy małżeństwo pod przymusem.
- Dziecko cierpiące na zagrażającą życiu lub poważną chorobę nie jest poddawane niezbędnemu

leczeniu.

- Dziecko niepełnosprawne lub wymagające szczególnej troski nie ma zaspokajanych potrzeb pod względem leczenia lub edukacji.
- Dziecko dopuszcza się zabronionych lub poważnie rażących czynów, bądź ma problemy z alkoholem czy narkotykami.
- Dziecko jest lub będzie wykorzystane do handlu ludźmi.

Osoby pracujące w szkole mogą jako pierwsze zauważyć, że dziecku jest źle. Mają one możliwość wczesnego dostrzeżenia dzieci potrzebujących pomocy. Gdy Służba Ochrony Praw Dziecka dowiaduje się o problemach w rodzinie w ich wczesnej fazie, może udzielić pomocy w sposób zapobiegający narastaniu poważniejszych problemów w przyszłości.

Służba Ochrony Praw Dziecka

Szkoła nie może wysyłać zawiadomień do Służby Ochrony Praw Dziecka, dlatego że współpraca między szkołą i rodzicami jest trudna. Jeśli szkoła uważa, iż ma podstawy do zgłoszenia czegoś do Służby Ochrony Praw Dziecka, musi najpierw przedstawić rodzicom przesłanki, na których opierają się te obawy.

Gdy szkoła zgłasza Służbie Ochrony Praw Dziecka, iż ma jakieś obawy o dziecko, ta musi stwierdzić, czy dziecku potrzebna jest pomoc czy ochrona. Więcej o Służbie Ochrony Praw Dziecka przeczytasz w rozdziale nr 6 niniejszej broszury.

3.10 Skarga na szkołę

Skarga

Jeżeli jesteś niezadowolona(-y) z jakichś postanowień

szkoły, możesz złożyć skargę. Możesz na przykład złożyć skargę na nieprzyznanie miejsca w pożądanej szkole, na ocenę z jakiegoś przedmiotu lub nauczanie specjalne.

Skargi rozpatrywane są przez różne organy, zależnie od przedmiotu skargi. Jest to uregulowane różnymi przepisami. Możesz zapytać szkołę lub Urząd Wojewody, jaki organ jest właściwym do przyjęcia Twojej skargi, zależy to od tego, z czego jesteś niezadowolona(-y) lub z czym się nie zgadzasz. Organ właściwy do przyjęcia skargi, to organ, do którego możesz wysłać swoją skargę.

3.11 Pytania o szkołę?

Kontakt

Jeśli masz pytania o uregulowania prawne dotyczące szkoły, możesz skontaktować się ze szkołą, której uczniem jest Twoje dziecko. Jeśli nie otrzymasz tam odpowiedzi na nurtujące Cię pytania, możesz skontaktować się z Urzędem Gminy, w której mieszkasz. Możesz też skontaktować się z Urzędem Wojewody Twojego województwa. Dane kontaktowe lokalnego Urzędu Wojewody znajdziesz na stronie internetowej www.statsforvalteren.no -> «kontakt oss» [kontakt z nami].

4.0 ŚWIETLICA SZKOLNA (SFO)

4.1 O świetlicy szkolnej (SFO)

Świetlica szkolna [skolefritidsordningen (SFO)] ma być bezpiecznym miejscem pobytu dzieci w czasie pozalekcyjnym, na przykład, gdy rodzice dzieci są w pracy. Świetlica szkolna to coś innego niż szkoła i

przedszkole. Świetlica ma stworzyć warunki do zabawy i zajęć kulturalno-rekreacyjnych w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Świetlica ma zapewnić dzieciom opiekę i troskę.

Dobrowolna Świetlica to nieobowiązkowa oferta dla uczniów klas 1-4 szkoły podstawowej. Oznacza to, że rodzice sami mogą zdecydować, czy ich dzieci mają chodzić na świetlicę czy nie. Dzieci specjalnej troski mają miejsce na świetlicy do 7-ej klasy. Obowiązek gminy, by prowadzić świetlicę szkolną ograniczony jest do roku szkolnego. Dlatego gmina nie musi prowadzić świetlicy szkolnej w czasie ferii i wakacji.

4.2 Płatności od rodziców

Cena Za świetlicę szkolną się płaci. O wysokości opłaty za świetlicę decyduje gmina. Stąd ceny mogą być różne w różnych gminach.

Świetlica szkolna jest tańsza dla rodzin o niskim dochodzie, tak by sytuacja finansowa rodziny nie uniemożliwiała dziecku chodzenie na świetlicę. Jeśli chcesz się dowiedzieć, czy możesz płacić nieco mniej, skontaktuj się z miejscowym urzędem gminy, by uzyskać więcej informacji.

4.3 Współpraca między szkołą i rodzicami

Świetlica szkolna winna jest stworzyć warunki do dobrego dialogu i współpracy z rodzicami. Świetlica winna jest też udzielać rodzicom informacji o swoich usługach. Świetlica musi między innymi udzielić informacji o tym, czego rodzice mogą oczekiwać ze strony świetlicy szkolnej, o możliwościach zmniejszenia opłaty i o możliwościach współpracy.

4.4 Kiedy świetlica szkolna musi dokonać zgłoszenia do Służby Ochrony Praw Dziecka

Pracownicy świetlicy szkolnej mają obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że nie wolno im opowiadać innym o tym, czego dowiedzą się o Tobie i Twoich dzieciach.

Obowiązek zgłaszania obaw o dziecko ma jednak wyższą rangę niż obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że świetlica - gdy ma obawy o dziecko - musi zgłaszać je do Służby Ochrony Praw Dziecka, mimo iż normalnie związana jest obowiązkiem dochowania tajemnicy.

Świetlica musi dać znać, gdy martwisz się o jakieś dziecko

Świetlica musi na przykład dać znać Służbie Ochrony Praw Dziecka, gdy istnieją podstawy, by przypuszczać, że:

- Dziecko jest lub będzie maltretowane, poważnie zaniedbywane w ramach codziennej opieki lub narażone na inne rażące zaniedbania opiekuńcze. Rażące zaniedbania opiekuńcze to przykładowo wykorzystywanie seksualne, okaleczenie narządów płciowych czy małżeństwo pod przymusem.
- Dziecko mające zagrażającą życiu lub poważną chorobę nie jest poddawane niezbędnemu leczeniu.
- Dziecko niepełnosprawne lub wymagające szczególnej pomocy nie ma zaspokajanych potrzeb pod względem leczenia lub edukacji.
- Dziecko dopuszcza się zabronionych lub rażących, poważnych czynów, bądź ma problemy z alkoholem czy narkotykami.
- Dziecko jest lub będzie wykorzystane do handlu

ludźmi.

Pracownicy świetlicy szkolnej mają kontakt z dużą liczbą dzieci i możliwość zauważenia, że jakiemuś dziecku jest źle. Gdy świetlica zgłasza Służbie Ochrony Praw Dziecka, że ma obawy, iż dziecku nie jest dobrze, ta musi stwierdzić, czy dziecku potrzebna jest pomoc czy ochrona. Więcej o Służbie Ochrony Praw Dziecka znajdziesz w rozdziale nr 6 tej broszury.

4.5 Skarga na świetlicę szkolną

Skarga

Jeśli jesteś niezadowolona(-y) z warunków na świetlicy, możesz złożyć skargę do miejscowego urzędu gminy.

4.6 Pytania o świetlicę szkolną?

Jeśli masz pytania o świetlicę szkolną, możesz skontaktować się z Urzędem Wojewody [Statsforvalteren]. Urząd Wojewody ma obowiązek informowania rodziców, którzy mają pytania o świetlice szkolne i ich organizację. (**Ustawa o oświacie [oppl]** § **14-1(1)**) Dane kontaktowe Urzędu Wojewody w Twoim województwie znajdziesz na stronie internetowej www.statsforvalteren.no -> «kontakt oss» [kontakt z nami].

5.0 WYCHOWANIE DZIECKA

5.1 O wychowaniu dziecka

Prawa i obowiązki

Gdy masz dziecko, masz szereg praw i obowiązków z tym związanych. Rodzice mają prawo i obowiązek decydowania o swoich dzieciach do czasu, gdy te

skończą 18 lat. Rodzice mogą sami decydować jak będą wychowywać swoje dzieci.

Gdy dzieci są na tyle duże, by rozumieć i mieć własne zdanie, winny one współdecydować w sprawach, które ich dotyczą. Można zrozumieć, że dzieci zarówno potrzebują ochrony ze strony dorosłych, a jednocześnie w miarę dorastania mogą dokonywać własnych wyborów. Im dzieci są starsze i bardziej samodzielne, tym więcej decyzji i odpowiedzialności można im pozostawić. To ważne by dzieci miały możliwość zdobywania własnych doświadczeń i uczenia się na nich.

Rodzice są odpowiedzialni za to, by dzieciom było dobrze. Rodzice mają obowiązek utrzymywania dzieci oraz zapewnienia potrzebnej im opieki. Oznacza to, że rodzice muszą zapewnić dziecku jedzenie, odzież i inne rzeczy, które są niezbędne by dzieciom żyło się dobrze. Rodzice muszą też okazywać dzieciom miłość i troskę.

Rodzice muszą dbać o bezpieczeństwo dzieci

Rodzice muszą dbać o to, by dzieci były bezpieczne. Dzieci muszą być chronione przed zagrożeniami, na przykład żeby uchronić maluchy przed upadkiem ze schodów trzeba te zabezpieczyć przez zamontowanie furtki. Dzieci nie mogą też być pozostawiane same w domu, jeśli nie są na tyle duże, by same dały sobie radę. Nie mogą na przykład zostać w domu same, jeśli nie potrafią same zjeść lub nie są w stanie wziąć na siebie odpowiedzialności za postępowanie w razie zagrożenia, jakim na przykład może być pożar.

Sprawa jest bardzo poważna, gdy nie zapewnia się dziecku takiej ochrony i opieki, jakie są mu potrzebne. Przykładem niezapewnienia dziecku odpowiedniej opieki może być niedawanie dziecku dostatecznej ilości jedzenia lub niezabranie chorego dziecka do lekarza.

Obowiązek

Rodzice mają też obowiązek chronienia dziecka przed

chronienia dzieci przed przemocą

przemocą. Oznacza to, że rodzice nie mogą stosować przemocy wobec dziecka. Nie wolno uderzyć czy trzepnąć dziecka. Nie wolno też brzydko mówić do dzieci ani grozić im, że coś złego się stanie.

Jeśli ktoś inny używa przemocy wobec dziecka, masz obowiązek chronienia dziecka przed tą przemocą. Obowiązuje to nawet wtedy, gdy to ten drugi z rodziców używa przemocy. Czasem – gdy jest to niezbędne dla ochrony dzieci – może to oznaczać, że trzeba się wyprowadzić wraz z dziećmi od używającego przemocy rodzica.

W przypadkach, gdy rodzice nie są w stanie zajmować się własnymi dziećmi w zadowalający sposób, w sprawę może wkroczyć Służba Ochrony Praw Dziecka. O Służbie Ochrony Praw Dziecka przeczytasz w rozdziale nr 6 niniejszej broszury.

5.2 Pomoc wychowawcza

W przedszkolu lub szkole, czy też u pielęgniarki środowiskowej w poradni dla dzieci zdrowych, możesz uzyskać rady wychowawcze. Możesz też zgłosić się na kursy dla rodziców w rejonowej Poradni Rodzinnej. Najbliższą Poradnię Rodzinną znajdziesz na stronie internetowej www.bufdir.no/familie/familievernet -> «finn ditt familievernkontor» [znajdź rejonową poradnię rodzinną].

Jeżeli rodzice i dzieci nie otrzymają tam odpowiedniej pomocy, można zwrócić się o pomoc lub radę do Służby Ochrony Praw Dziecka.

6.0 SŁUŻBA OCHRONY PRAW DZIECKA

6.1 O Służbie Ochrony Praw Dziecka

Pomoc i wsparcie

Służba Ochrony Praw Dziecka jest państwowym organem, którego zadaniem jest dbanie o to, by wszystkim dzieciom w Norwegii było dobrze. Służba ta ma swoje urzędy we wszystkich gminach.

Służba Ochrony Praw Dziecka jest odpowiedzialna za świadczenie pomocy i wsparcia dzieciom, młodzieży i rodzinom, gdy sytuacja w domu jest trudna lub gdy dzieci z innych powodów potrzebują pomocy. Mogą to przykładowo być sytuacje, gdy dziecko ma problemy w szkole, gdy są problemy z jego zachowaniem lub zażywaniem substancji odurzających.

Służba Ochrony Praw Dziecka winna jest także udzielić Ci pomocy jako rodzicowi. Możesz skontaktować się z tą instytucją, jeśli potrzebujesz pomocy lub porady, bądź gdy znasz dzieci, którym jest ciężko. Specjaliści Służby Ochrony Praw Dziecka mogą Ci udzielić wielu dobrych rad i zasugerować, co możesz zrobić i jak mogą pomóc Tobie lub osobie, o którą się martwisz.

Bezpłatna pomoc

Wszystkim rodzicom i dzieciom przysługuje prawo do uzyskania pomocy ze strony Służby Ochrony Praw Dziecka. Pomoc ta jest bezpłatna.

6.2 Skontaktuj się ze Służbą Ochrony Praw Dziecka

Zadzwoń

ROZMOWA TELEFONICZNA

Możesz zadzwonić do Służby Ochrony Praw Dziecka w gminie, w której mieszkasz. Gdy zadzwonisz będziesz mogła/mógł porozmawiać z pracownikiem tej służby o tym, co Cię martwi. Możesz w ten sposób uzyskać porady i sugestie by wiedzieć, co robić dalej. Możesz

zachować anonimowość.

Spotkanie SPOTKANIE
Możesz umówić się na osobistą rozmowę ze Służbą Ochrony Praw Dziecka. Jeśli chcesz możesz zadzwonić do Służby Ochrony Praw Dziecka w gminie zamieszkania i zapytać, kiedy mają czas na rozmowę. Na spotkanie możesz też zabrać ze sobą przyjaciela lub inną osobę wspierającą.

Wyślij pismo KONTAKT LISTOWNY
Możesz też wysłać list do Służby Ochrony Praw Dziecka, w którym piszesz, że potrzebujesz pomocy lub że martwisz się o dzieci.

Jeśli potrzebny Ci jest ustny tłumacz, możesz o niego poprosić.

6.3 Co robi Służba Ochrony Praw Dziecka?

Służba Ochrony Praw Dziecka i jej działania muszą kierować się dobrem dziecka. Celem Służby Ochrony Praw Dziecka jest to, by wszystkim dzieciom było dobrze. Aby do tego doprowadzić służba ta może podejmować różne kroki.

Służba Ochrony Praw Dziecka bada, czy dziecku jest dobrze Służba Ochrony Praw Dziecka ma prawo badać, czy dzieciom jest dobrze. Jeśli są podstawy, by przypuszczać, że dzieciom nie jest dobrze, Służba Ochrony Praw Dziecka ma obowiązek rozpoznać jaka jest sytuacja dzieci. Może na przykład sama rozmawiać z dziećmi, czy też z innymi osobami, które znają dzieci. Rodzice nie mogą zabronić Służbie Ochrony Praw Dziecka przeprowadzenia rozpoznania, czy dziecku jest dobrze.

Gdy Służba Ochrony Praw Dziecka przeprowadza

rozpoznanie sytuacji dziecka, musi starać się o to, by o prowadzonym rozpoznaniu nie dowiedziało się więcej osób niż to niezbędne. Służba Ochrony Praw Dziecka ma też prowadzić rozpoznanie tylko w niezbędnym zakresie, nie może badać nic więcej.

Współpraca z przedszkolem i szkołą

Z reguły Służba Ochrony Praw Dziecka rozmawia z przedszkolem czy szkołą, do której chodzą dzieci. Jest tak dlatego, że ludzie, którzy tam pracują obserwują dzieci na przestrzeni dłuższego czasu i często dobrze znają i dzieci i rodziców. Mogą oni zatem udzielić Służbie Ochrony Praw Dziecka informacji pomocnych w procesie badania co jest najlepsze dla dzieci. Czasami to, co jest najlepsze dla dzieci pozostaje w konflikcie ze zdaniem rodziców. Służba Ochrony Praw Dziecka musi w pierwszej kolejności udzielić rodzicom pomocy i wsparcia, tak by sami mogli zadbać o to, by dzieciom było dobrze. Jeżeli ta pomoc nie wystarcza, rozwiązaniem może być umieszczenie dzieci poza środowiskiem rodzinnym na krótszy lub dłuższy okres.

6.4 Działania pomocowe

Jeśli rodzice zgadzają się ze Służbą Ochrony Praw Dziecka, ta może pomóc dzieciom lub rodzicom na różne sposoby. Nazywa się to działaniami pomocowymi.

Działania pomocowe mogą na przykład polegać na poradach lub wskazówkach ze strony Służby Ochrony Praw Dziecka dla rodziców, lub na udzielaniu pomocy w domu. Rodzice mogą także otrzymać pieniądze, jeżeli to sytuacja finansowa sprawia, że dzieciom jest źle. Pieniądze uzyskane od Służby Ochrony Praw Dziecka mogą być przykładowo wykorzystane na opłacenie dzieciom zajęć czasu wolnego.

Działania

Innymi działaniami pomocowymi mogą być:

pomocowe

- Warsztaty dla rodziców [Foreldregrupper]
- Kontakt wspierający [Støttekontakt]
- Pomoc finansowa do opłacenia miejsca w przedszkolu
- Pomoc finansowa do opłacenia świetlicy
- Pomoc finansowa do opłacenia wakacji dla dzieci
- Odciążenie w weekendy [Avlastning i helger]
- Odwiedziny u rodziny wspierającej [Besøkshjem]

Większość osób korzystających z pomocy Służby Ochrony Praw Dziecka ma przyznawane działania pomocowe w domu.

6.5 Decyzja o działaniach przymusowych

Służba Ochrony Praw Dziecka może też postanowić o czymś, co jest niezgodne z życzeniem rodziców. Nazywa się to decyzją o działaniach przymusowych. Może ona być podjęta, gdy rodzice nie chcą współpracować ze Służbą Ochrony Praw Dziecka oraz gdy rodzina ma tak duże problemy, że może to szkodzić dzieciom. Najlepiej znanym przykładem decyzji o działaniach przymusowych jest decyzja o przejęciu – na dłuższy lub krótszy okres - pieczy nad dzieckiem, a rodzice się z tym nie zgadzają. Oznacza to, że Służba Ochrony Praw Dziecka może postanawiać, że dzieci nie mogą mieszkać w domu.

Aby Służba Ochrony Praw Dziecka przejęła pieczę nad dzieckiem, muszą być po temu mocne podstawy. Zdecydowana większość osób korzystających z pomocy Służby Ochrony Praw Dziecka otrzymuje pomoc w domu, tak by dzieci i rodzice mogli mieszkać razem. Służba Ochrony Praw Dziecka nie może stosować

surowszych działań wobec rodziny niż to konieczne. Służba ta zawsze musi najpierw ocenić, czy łagodniejsze działanie poprawi sytuację dzieci i rodziców, zanim ewentualnie wprowadza surowsze działanie. Przykładowo Służba Ochrony Praw Dziecka nie może zdecydować o przeniesieniu dziecka ze środowiska rodzinnego, zanim nie podda ocenie zastosowania działań pomocowych.

Służba Ochrony Praw Dziecka ma współpracować z dziećmi i ich rodzicami tak dalece jak to możliwe. Dzieci należy wysłuchać, przy czym to, co dzieci mówią, ma mieć duże znaczenie dla postanowień Służby Ochrony Praw Dziecka.

6.6 Bezpłatna pomoc prawna w sprawach o ochronę praw dziecka

Bezpłatnie

Jeśli Służba Ochrony Praw Dziecka podejmuje jakieś postanowienie wbrew woli rodziców, rodzice mają prawo do pomocy adwokata. Pomoc adwokata w takich sytuacjach jest bezpłatna. Wykaz adwokatów znajdziesz na stronie www.advokatenhjelperdeg.no.

Możesz też wystąpić o bezpłatną pomoc prawną do Urzędu Wojewody. Dane kontaktowe Urzędu Wojewody w Twoim województwie znajdziesz na stronie internetowej www.statsforvalteren.no -> «kontakt oss» [kontakt z nami].

JURK może także Ci pomóc, jeśli masz pytania o bezpłatną pomoc prawną.

6.7 Skarga na Służbę Ochrony Praw Dziecka

Rodzice oraz dzieci, które ukończyły 15 lat, mogą

zaskarżyć postanowienie Służby Ochrony Praw Dziecka.

Skargę wysyła się do Urzędu Wojewody. Złożenie skargi i jej rozpatrzenie jest bezpłatne.

W skardze należy wpisać swoje dane kontaktowe, takie jak: imię i nazwisko, adres i numer telefonu. Musisz również napisać jakiego pisma Służby Ochrony Praw Dziecka dotyczy skarga oraz jakie zmiany chcesz w nim wprowadzić. W skardze należy również opisać, co Twoim zdaniem jest błędne w decyzji i dlaczego uważasz, iż jest to błędne.

Z reguły masz trzytygodniowy termin złożenia skargi na postanowienie Służby Ochrony Praw Dziecka. Termin złożenia skargi to czas, w którym najpóźniej możesz złożyć skargę.

W niektórych przypadkach Urząd Wojewody może rozpatrzyć Twoją skargę, mimo iż złożysz ją po terminie. Może to na przykład mieć miejsce w przypadkach, gdy w chwili zapadnięcia decyzji Służby Ochrony Praw Dziecka byłaś(-eś) chora(-y) lub byłaś(-eś) na wakacjach. Innym przykładem może być sytuacja, w której terminowe złożenie skargi było dla Ciebie niemożliwe. W takich sytuacjach musisz wtedy podać uzasadnienie, dlaczego skarga jest składana po upływie terminu.

Obowiązek pouczenia

Jeśli masz pytania o Służbę Ochrony Praw Dziecka lub o jej pracę i działania, możesz skontaktować się z tymże urzędem. Ma on obowiązek udzielenia pouczenia, co oznacza, że musi odpowiedzieć na Twoje pytania.

Jeśli masz pytania o Służbę Ochrony Praw Dziecka lub o coś, co służba ta robi, ale nie chcesz rozmawiać z tym urzędem, możesz porozmawiać z Poradnią Rodzinną, adwokatem lub z JURK.

7.0 POMOC FINANSOWA DLA RODZICÓW

7.1 O pomocy finansowej dla rodziców

Urząd Pracy, Ubezpieczeń i Pomocy Społecznej NAV ma kilka rodzajów zasiłków przeznaczonych dla rodzin. W tej broszurze przeczytasz o:

Pomoc finansowa dla rodziców

- Pomocy finansowej **dla osób spodziewających się dziecka.**
- **Zasiłku rodzinnym [barnetrygd]**, czyli o zasiłku dla osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, które u nich mieszka.
- **Zasiłku wychowawczym [kontantstøtte]**, czyli zasiłku dla rodziców dzieci w wieku od 1 roku do 2 lat, które nie chodzą do przedszkola.
- Pomocy finansowej **dla osób samotnie wychowujących dziecko.**
- Pomocy finansowej **w przypadku choroby członka rodziny.**

Jeśli masz pytania o to jakie zasiłki możesz uzyskać od NAV, możesz skontaktować się ze swoim lokalnym urzędem NAV. Możesz się również skontaktować z NAV gdy potrzebujesz informacji lub pomocy w złożeniu wniosku o zasiłek czy zapomogę. NAV ma obowiązek udzielenia pouczenia.

Skontaktuj się z NAV

Możesz stawić się w urzędzie NAV lub zadzwonić do niego na numer 55 55 33 33. Możesz też skontaktować się z NAV za pośrednictwem funkcji chat na stronach internetowych NAV: www.nav.no.

To NAV decyduje, czy możesz dostać zasiłek lub inne

świadczenia. Możesz złożyć skargę do NAV, jeśli nie zadowala Cię jego decyzja.

7.2 Pomoc finansowa dla osób spodziewających się dziecka

ZASIŁEK RODZICIELSKI

Zasiłek rodzicielski [foreldrepenger] to zasiłek, jaki możesz dostawać, gdy nie chodzisz do pracy, żeby zajmować się swoim nowonarodzonym dzieckiem. Zasiłek rodzicielski ma zrekompensować dochód, jaki normalnie uzyskujesz.

Zasiłek rodzicielski

Co do zasady musisz spełniać trzy wymogi, by otrzymywać zasiłek rodzicielski:

- Aby mieć prawo do zasiłku rodzicielskiego musisz uprzednio pracować lub otrzymywać wypłaty świadczeń z NAV przez 6 z ostatnich 10 miesięcy przed rozpoczęciem pobierania zasiłku rodzicielskiego.
- Uzyskać dochód przynajmniej 53 200 kr rocznie.
- Mieszkać w Norwegii.

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA

Zapomoga jednorazowa [engangsstønad] to jednorazowa kwota, jaką możesz dostać, gdy spodziewasz się dziecka, a nie miałaś dochodu w ostatnim roku. Otrzymujesz jednorazowo kwotę w wysokości 90300 kr na każde urodzone lub przysposobione dziecko. Celem jednorazowej zapomogi jest zapewnienie wsparcia finansowego na pokrycie kosztów związanych z urodzeniem dziecka.

Jednorazowa zapomoga

Co do zasady musisz spełniać dwa wymogi, by otrzymać jednorazową zapomogę:

- Jesteś matką dziecka (w niektórych przypadkach

zapomogę taką może dostać ojciec lub współmatka).

- Mieszkasz w Norwegii.

ZASIŁEK CIĄŻOWY

Zasiłek ciążyowy [svangerskapspenger] to zasiłek, jaki możesz dostać, gdy praca w okresie ciąży jest niewskazana ze względu na zagrożenie dla dziecka. Zagrożeniem dla dziecka może przykładowo być praca z substancjami chemicznymi i praca ciężka fizycznie.

Zasiłek ciążyowy

Co do zasady musisz spełniać trzy warunki, aby otrzymać zasiłek ciążyowy:

- Wykonywana przez Ciebie praca może zaszkodzić Twojemu nienarodzonemu dziecku. Twój lekarz czy położna ocenia ryzyko dla Twojego nienarodzonego dziecka w razie kontynuacji pracy.
- Uzyskać przynajmniej 53200 koron rocznego dochodu.
- Przepracować przynajmniej 4 tygodnie w Norwegii.

7.3 Zasiłek rodzinny

Stała kwota

Zasiłek rodzinny [barnetrygd] ma przyczyniać się do pokrycia kosztów związanych z posiadaniem dziecka. Jeśli sprawujesz opiekę nad dzieckiem w wieku poniżej 18 lat, które mieszka z Tobą w Norwegii, może Ci przysługiwać prawo do zasiłku rodzinnego.

Zasiłek rodzinny jest ustalony jako stała kwota na każde dziecko. Zasiłek rodzinny na dziecko w wieku poniżej 6 lat wynosi 1354 koron. Zasiłek rodzinny na każde

dziecko w wieku powyżej 6 lat wynosi 1054 koron.

**Dzieci
poniżej 18
lat**

Zasiłek rodzinny jest wypłacany raz na miesiąc kalendarzowy. Możesz otrzymywać zasiłek rodzinny od początku miesiąca następującego po miesiącu urodzenia dziecka, czy też – gdy prawo do zasiłku rodzinnego nabyto później – od początku miesiąca następującego po miesiącu, w którym zostały spełnione warunki przysługiwania zasiłku rodzinnego. Warunek to kryterium, które musi zostać spełnione by otrzymać zasiłek z NAV. Zasiłek rodzinny jest wypłacany do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc ukończenia przez dziecko 18 lat.

Co do zasady nie musisz występować z wnioskiem o zasiłek rodzinny. Jeśli dziecko rodzi się w Norwegii, matka automatycznie otrzyma zasiłek rodzinny mniej więcej dwa miesiące po porodzie.

Zasiłek rodzinny może być wypłacany ojcu dziecka, jeśli rodzice zgłoszą takie życzenie do NAV.

7.4 Zasiłek wychowawczy

Zasiłek wychowawczy [kontantstøtte] ma przyczyniać się do tego, by rodziny miały więcej czasu na samodzielne opiekowanie się swoimi dziećmi, zamiast korzystania z przedszkola. Jeśli sprawujesz opiekę nad własnymi dziećmi w wieku między 1 i 2 latka i dzieci nie chodzą do przedszkola, może Ci przysługiwać zasiłek wychowawczy. Jeśli dzieci chodzą do przedszkola w niepełnym wymiarze, możesz otrzymywać częściowy zasiłek.

Stala kwota

Zasiłek wychowawczy stanowi stałą kwotę na dziecko i wynosi 7500 koron. Możesz otrzymywać zasiłek wychowawczy od ukończenia przez dziecko 13 miesięcy

do ukończenia przez nie 23 miesięcy. Maksymalnie można otrzymywać ten zasiłek przez 11 miesięcy. Zasiłek wychowawczy jest wypłacany raz na miesiąc osobie, u której dzieci mieszkają na stałe.

O przyznanie zasiłku wychowawczego występujesz do NAV.

7.5 Pomoc finansowa dla osób samotnie wychowujących dzieci

Osobom samotnie wychowującym dzieci może z tego tytułu przysługiwać zasiłek z NAV. Jaki to zasiłek zależy między innymi od wieku dziecka, stanu cywilnego osoby oraz jej sytuacji mieszkaniowej i zawodowej.

Samotny rodzic

Kiedy jest się uznawanym za osobę samotnie wychowującą dziecko zależy od sytuacji, w jakiej osoba się znajduje. Oto kilka przykładów:

- Byłaś(-eś) zamężna/żonaty, a teraz jesteś w separacji czy po rozwodzie.
- Żyłaś(-eś) w konkubinacie, związek się rozpadł i nie mieszkacie już razem.
- Nie jesteś zamężna/żonaty i jesteś sam(-a) z dzieckiem od jego urodzenia.
- Jesteś sam(-a) z dzieckiem dlatego, że drugie z rodziców nie żyje.

Zasiłki dla samotnych rodziców

Istnieją różne zasiłki, do których możesz mieć prawo. Oto kilka przykładów zasiłków, o których przyznanie możesz wystąpić do NAV, gdy jesteś osobą samotnie wychowującą dziecko:

- **Zasiłek na okres przejściowy [overgangsstønad],**

czyli zapewnienie dochodu w ograniczonym czasowo okresie.

- **Zasilek na opłacenie opieki nad dzieckiem [stønad til barnetilsyn]**, wsparcie na pokrycie kosztów przykładowo przedszkola, świetlicy szkolnej lub opiekunki do dziecka.
- **Zapomoga na czesne [stønad til skolepenger]**, wsparcie na opłacenie przykładowo opłaty semestralnej za studia, gdy jesteś w trakcie kształcenia.
- **Zapomogi dodatkowe [tilleggsstønader]**, czyli wsparcie na pokrycie różnego rodzaju kosztów związanych z tym, że się kształcisz lub poszukujesz pracy. Przykładami takich kosztów są wydatki na opłacenie opieki nad dzieckiem, na pomoce naukowe, przejazdy i przeprowadzki.
- **Rozszerzony zasilek rodzinny [utvidet barnetrygd]**, czyli zasilek rodzinny na jedno dziecko więcej niż faktyczna liczba dzieci, które z Tobą mieszkają.
- Możesz mieć prawo do alimentów [**bidrag**] **od drugiego z rodziców dziecka**. Alimenty na dziecko [barnebidrag] przeznaczone są na pokrycie niezbędnych kosztów utrzymania dziecka.

7.6 Pomoc finansowa w razie choroby członka rodziny

Może Ci przysługiwać zasilek z NAV, gdy ktoś w rodzinie jest chory. Jakie zasiłki mogą Ci przysługiwać zależy od sytuacji, w jakiej znajdujesz się Ty i Twoja rodzina.

Zasiłki, o jakie możesz wystąpić, gdy ktoś w rodzinie zachoruje

Istnieją różne rodzaje zasiłków, które mogą Ci przysługiwać. Oto kilka przykładów zasiłków, o które możesz wystąpić do NAV w razie, gdy ktoś w rodzinie zachoruje:

- **Zasiłek pielęgnacyjny na chore dziecko [pleiepenger for sykt barn]** przeznaczony jest dla osób, które nie mogą pójść do pracy, dlatego że muszą być z dzieckiem w wieku poniżej 18 lat, które z powodu choroby wymaga pielęgnacji i troski przez cały czas. Zasiłek pielęgnacyjny może Ci przykładowo przysługiwać, gdy Twoje dziecko jest leczone lub jest na rozpoznaniu w szpitalu.
- **Zasiłek opiekuńczy [omsorgspenger]** jest dla osób, które pozostają w domu, dlatego że ich dziecko zachorowało lub zachorowała osoba opiekująca się ich dzieckiem. Zasiłek opiekuńczy może Ci przysługiwać przykładowo wtedy, kiedy nie możesz pójść do pracy, bo Twoje dziecko ma grypę czy grypę żołądkową.
- **Zasiłek na przyuczenie [opplæringspenger]** jest dla osób, które nie mogą pójść do pracy, dlatego że muszą przejść przyuczenie po to, by móc zajmować się swoim niepełnosprawnym czy cierpiącym na długotrwałą chorobę dzieckiem.
- **Zasiłek pielęgnacyjny na osoby w wieku powyżej 18 lat [pleiepenger for personer over 18 år]** jest dla osób, które nie mogą iść do pracy, dlatego że muszą być razem z osobą niedorozwiniętą, która skończyła 18 lat.
- **Zasiłek pielęgnacyjny na osoby w końcowej fazie życia [pleiepenger i livets slutfase]** jest dla osób, które nie mogą iść do pracy dlatego że

pielęgnują osobę w końcowej fazie życia.

8.0 POMOC MEDYCZNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

8.1 O pomocy medycznej dla dzieci i młodzieży

Dzieci i młodzież muszą mieć zapewnione łatwo dostępne usługi poradni dla dzieci zdrowych [helsestasjon], szkolnej służby zdrowia [skolehelsetjeneste] i poradni zdrowia dla młodzieży [helsestasjon for ungdom]. Usługi te mają być bezpłatne.

Drop-in

Dzieci, młodzież i ich rodzice mogą kontaktować się z tymi placówkami bez uprzedniej umowy lub skierowania (drop-in). Wystarczy stawić się w godzinach otwarcia lub zadzwonić. Możesz poprosić o tłumacza ustnego, jeżeli jest Ci potrzebny.

Szkolna służba zdrowia zlokalizowana jest w szkole. Żeby znaleźć najbliższą poradnię dla dzieci zdrowych/młodzieży, wejdź na strony internetowe swojej gminy, aby uzyskać bliższe informacje.

8.2 Poradnia dla dzieci zdrowych

Bezpłatna usługa

Poradnia dla dzieci zdrowych to placówka, w której możesz uzyskać pomoc i porady od pielęgniarki środowiskowej, lekarza i fizjoterapeuty. Poradnia dla dzieci zdrowych w wieku 0 – 5 lat jest bezpłatną usługą dla dzieci i rodziców w gminie zamieszkania.

Wsparcie dla rodziców

Poradnia dla dzieci zdrowych pragnie być wsparciem dla rodziców, budować ich poczucie bezpieczeństwa w

pełnieniu roli rodzicielskiej i przyczyniać się do zapewnienia dobrych i bezpiecznych warunków dorastania dzieci.

Prawo do kontroli zdrowia

Twoje dziecko ma prawo do kontroli stanu zdrowia w poradni dla dzieci zdrowych. Kontrola stanu zdrowia oznacza, że rodzice spotykają się z lekarzem, położną, pielęgniarką środowiskową czy pielęgniarką. Ci sprawdzają, czy z dzieckiem jest wszystko dobrze, czy rozwija się w normie i czy nie cierpi na żadne choroby. Dzieci mają przewidziane 14 kontroli stanu zdrowia w poradni dla dzieci zdrowych, przy czym rodzice mają obowiązek dopilnować, by dzieci zostały poddane oferowanym im kontrolom zdrowia.

8.3 Szkolna służba zdrowia

Bezpłatna usługa

Szkolna służba zdrowia to bezpłatna usługa dla wszystkich uczniów szkoły podstawowej, gimnazjum i szkoły średniej. W ramach szkolnej służby zdrowia możesz uzyskać pomoc od pielęgniarki środowiskowej, a czasem też od lekarza szkolnego, fizjoterapeuty i psychologa.

Szkolna służba zdrowia ma przyczyniać się do dobrego zdrowia wśród dzieci i młodzieży.

Nie musisz z góry zamawiać wizyty lub umawiać się, żeby porozmawiać z pielęgniarką środowiskową czy innymi pracownikami szkolnej służby zdrowia, wystarczy przyjść. Nie musisz też pytać rodziców o pozwolenie na rozmowę z pielęgniarką środowiskową w szkole.

Rodzice też mogą zwracać się o pomoc do szkolnej służby zdrowia, gdy dziecko czy młody człowiek borykają się z problemami zdrowotnymi utrudniającymi

im naukę. Może to być szczególnie aktualne np. w sprawach mobbingu lub problemów w domu.

8.4 Poradnia zdrowia dla młodzieży

Bezpłatna usługa

Poradnia zdrowia dla młodzieży to bezpłatna usługa dla młodzieży w wieku między 12 i 20 lat. W poradni tej możesz otrzymać pomoc i zasięgnąć porady pielęgniarki środowiskowej, lekarza, położnej i psychologa.

Wystarczy po prostu przyjść do poradni. Nie musisz być wcześniej umówiona(-y) ani mieć skierowania. Nie musisz też prosić rodziców o pozwolenie, żeby skontaktować się z poradnią zdrowia. Aby znaleźć najbliższą poradnię zdrowia dla młodzieży i bliższe informacje, wejdź na strony internetowe swojej gminy.

8.5 Gdy pracownicy służb medycznych muszą dokonać zgłoszenia do Służby Ochrony Praw Dziecka

Poradnia dla dzieci zdrowych, szkolna służba zdrowia i poradnia zdrowia dla młodzieży mają współpracować ze Służbą Ochrony Praw Dziecka. Pracownicy służb medycznych dla dzieci i młodzieży mają obowiązek dochowania tajemnicy. Oznacza to, że nie wolno im opowiadać innym o rzeczach, których dowiedzą się o Tobie i Twoich dzieciach. Obowiązek zgłaszania obaw do Służby Ochrony Praw Dziecka ma jednak wyższą rangę niż obowiązek dochowania tajemnicy.

Służba zdrowia musi zgłaszać swoje obawy o dziecko

Osoby pracujące w służbach opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży muszą zgłaszać Służbie Ochrony Praw Dziecka swoje obawy, gdy są poważnie zaniepokojeni o dzieci lub młodzież. Współpraca ta ma przyczynić się do tego, by dzieci i młodzi ludzie żyjący

w warunkach, które mogą być szkodliwe dla ich zdrowia i rozwoju, na czas otrzymali pomoc i zostali otoczeni troską.

Pracownicy służb opieki zdrowotnej dla dzieci i młodzieży muszą na przykład dać znać Służbie Ochrony Praw Dziecka, gdy istnieją podstawy, by przypuszczać, że:

- Dziecko jest lub będzie maltretowane, poważnie zaniedbywane w ramach codziennej opieki lub narażone na inne rażące zaniedbania opiekuńcze. Rażące zaniedbania opiekuńcze to przykładowo wykorzystywanie seksualne, okaleczenie narządów płciowych czy małżeństwo pod przymusem.
- Dziecko mające zagrażającą życiu lub poważną chorobę nie jest poddawane niezbędnemu leczeniu.
- Dziecko niepełnosprawne lub wymagające szczególnej pomocy nie ma zaspokajanych potrzeb pod względem leczenia lub edukacji.
- Dziecko dopuszcza się zabronionych lub poważnych czynów, bądź ma problemy z alkoholem czy narkotykami.
- Dziecko jest lub będzie wykorzystane do handlu ludźmi.

8.6 Kalendarz szczepień ochronnych dzieci

Szczepienia

Wszystkim dzieciom i młodzieży w Norwegii proponowane są szczepienia ochronne zgodnie z kalendarzem szczepień dzieci. Szczepienia chronią przed dwunastoma różnymi chorobami. Dzieciom i młodzieży oferowane są między innymi szczepienia na odrę, świnkę, różyczkę. Choroby te są poważne i groźne.

O szczepieniach informują, a także je oferują poradnie dla dzieci zdrowych oraz szkolna służba zdrowia, dotyczy to wszystkich dzieci aż do ukończenia 10-letniej szkoły podstawowej. Pierwsze szczepienie wykonywane jest, gdy dziecko ma 6 tygodni, a ostatnie w dziesiątej klasie. Szczepienia te są bezpłatne.

Dobrowolne szczepienia

W Norwegii wszystkie szczepienia są dobrowolne. Oznacza to, że człowiek sam decyduje czy ma zostać zaszczepiony. Szczepienie dzieci, które nie ukończyły 16 lat wymaga uprzedniej zgody rodziców. Wystarczy, by jedno z rodziców czy jedna z osób sprawujących władzę rodzicielską wyraziła zgodę na szczepienie ujęte w kalendarzu szczepień dla dzieci. W przypadku szczepień, które nie wchodzi do kalendarza szczepień i innej pomocy medycznej świadczonej dzieciom w wieku poniżej 16 lat, co do zasady wymagana jest zgoda obojga rodziców lub innych osób sprawujących władzę rodzicielską nad dzieckiem.

Prawo do informacji

Gdy dzieci skończą 16 lat, same decydują, czy poddać się szczepieniom.

Masz prawo do uzyskania informacji o szczepieniach, by móc podjąć decyzję na zasadnych podstawach. Powinnaś(-nienes) otrzymać przykładowo informacje o tym przed czym szczepienia chronią, zalety i wady szczepień, powszechne działania niepożądane oraz kiedy należy skontaktować się z lekarzem.

Zdecydowana większość dzieci i młodzieży poddaje się szczepieniom zalecanym w ramach kalendarza szczepień dzieci.

9.0 GDZIE MOŻESZ UZYSKAĆ POMOC

Urząd Wojewody

Urząd Wojewody [Statsforvalteren] znajduje się we wszystkich województwach w Norwegii.

Na stronie internetowej www.statsforvalteren.no znajdziesz wykaz wszystkich tych urzędów. Łatwo jest znaleźć dane klikając na nazwę swojego województwa.

Tam znajdziesz też numer telefonu bezpośrednio do Urzędu Wojewody w Twoim województwie.

Poradnie Rodzinne

Wszystkie osoby, które przeżywają konflikty lub problemy w rodzinie mogą otrzymać propozycję pomocy i wsparcia ze strony Poradni Rodzinnej.

Najbliższą Poradnię Rodzinną znajdziesz na stronie internetowej: www.bufdir.no/familie/familievernet

Adwokat

Jeśli potrzebujesz pomocy adwokata, możesz znaleźć pobliskich adwokatów na stronie internetowej: www.advokatenhjelperdeg.no

NAV

NAV [Urząd Pracy, Ubezpieczeń i Pomocy Społecznej] jest urzędem publicznym którego zadaniem jest świadczenie finansowej lub innej pomocy osobom jej potrzebującym.

Aby uzyskać pomoc z NAV możesz zadzwonić do NAV na numer telefonu 55 55 33 33. Możesz też wstąpić do najbliższej siedziby urzędu NAV. Wykaz urzędów NAV znajdziesz na stronie www.nav.no.

Rzecznik Praw Pacjenta i Podopiecznego

Rzecznik Praw Pacjenta i Podopiecznego [Pasient- og

brukerombudet] może udzielić porad, wskazówek lub informacji na temat usług służb medycznych i opiekuńczych. Biuro Rzecznika może też Ci pomóc w złożeniu skargi na różnego rodzaju usługi z zakresu opieki zdrowotnej, jeśli jest Ci to potrzebne.

Rzecznik Praw Pacjenta i Podopiecznego znajduje się we wszystkich województwach. Adres i numer telefonu do biura Rzecznika w Twoim województwie znajdziesz pod tym adresem internetowym:

www.pasientogbrukerombudet.no

Serwis organizacji Zdrowie Psychiczne przeznaczony dla rodziców [Foreldresupport fra Mental helse]

Całodobowo obsługiwany telefon i chat przeznaczony dla osób mających dzieci w wieku poniżej 18 lat, gdy potrzebują pomocy, wskazówek lub chcą porozmawiać z kimś o swoich problemach. Dzwon pod numer: 116 123.

Rada Rodziców ds. Przedszkoli [Foreldreutvalget for barnehager (FUG)]

Rada Rodziców ds. Przedszkoli (FUG) także może udzielać porad i wskazówek w kwestiach dotyczących przedszkoli. Dane kontaktowe i informacje o FUG znajdziesz na stronie internetowej:

www.foreldreutvalgene.no/fug.

JURK

www.jurk.no

22 84 29 50
Skippergata 23, 0154 Oslo